

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. **Tanítók részére:** Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lapfajdos:
„Bácsmegyei Függetlenségi
és 48-as Párt.”

Felelős szerkesztő:
PINTÉR GYULA.

Szerkesztőség: Csihás Benő-utca 3. szám.
A közlemények ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Zombor — Rákócziért.

Ugy illett volna, persze, hogy az a város, amely szobrot emelt Rákóczi-nak, a maga hivatalos képviselője útján tilakozzék a Rákóczit gyalázó pamflet ellen. De ilyen nemesebb erkölcsi kötelesség teljesítéséről ma Zomborban szó sem lehet. Mert a város zöld asztalánál a hazafiatlan, sőt egyenesen nemzetellenes Vojnitsgárda, szinte tultengő hatalommal uralkodik és bizonyára „gondolkodás nélkül,” cinikus szemérmelenséggel leszavazna, sőt talán le is hurrogatna minden olyan indítványt, mely a megsértett nemzeti érzésnek elégtételt követelne.

Ebben a siralmasan szégyenletes helyzetben a város hazafias elemeit magában foglaló függetlenségi és 48-as kör vette kezébe az ügyet és azt méltó módon intézte el, amint a következő határozat bizonyítja:

A zombori függetlenségi és 48-as kör 1914 március 29-én tartott rendkívüli közgyűlésében foglalkozott azzal az országsszerte közmegebotránkozást keltett irodalmi orvítamadással, melyet Szekfű Gyula bécsi cs. kir. udvari levéltári fogalmazó, dicső fejedelmünk, II-ik Rákóczi Ferenc emléke ellen intézett; s melynek nyilvánvaló tendenciája az, hogy nemzetünk e glóriás nagy fiát lerántsa a kegyeletes tiszteltnek arról a magas piedesztáljáról, ahová őt a magyar történetírás és a nemzeti köztudat helyezte.

A kör teljességgel meg van ugyan győződve, hogy ez az alantos kísérlet Rákóczi Ferenc fennkölt alakját és emlékének szeplőtlenességét nem érintheti; mégis szent kötelességének tartja, hogy hazafias fölháborodásának egész energiájával visszautasítsa, elítélje és megbélyegezze Szekfű Gyula méltatlan, alapatlan, durva és hazafiatlan támadását, mint egyik szembeszökő láncszemét annak a politikai rendszernek, amely — miután a legbecsesebb alkotmányos jogokat és a közszabadságot elkobozta — immár a tradíciók által megszentelt, s a nemes hazafiságra és a törhetetlen kitartásra buzdító eszményképek kultuszától is meg akarja fosztani szerencsétlen nemzetünket.

Fájdalmas megdöbbenéssel látta a kör, hogy ennek az eléggé el nem ítélt merényletnek a Magyar Tudományos Akadémia is készsége támogatói közé állott; mert Szekfű Gyula támadása az Akadémia vignettája alatt jelent meg. Noha az utóbbi időkben fölmerült különböző jelenségek arra vallanak, hogy az Akadémia nem áll harmóniában a nemzeti közérzettel, sőt úgy látszik, mintha azt a nemzetietlen irányzatot kívánná szolgálni, amely Szekfű Gyula odiózus művében megnyilvánult; mindazonáltal a kör kifejezi azt a reménységét, hogy az Akadémia — tiszteletben tartván nagy alapítóinak hazafias intencióit és a saját nem-

zeti hivatását — a könyvkiadó bizottság által elkövetett botlást jóvátenni, a Szekfű Gyula könyvével való közösséget megtagadni, s e könyvet az akadémiai kiadványok sorából törölni önmaga és a nemzet iránt tartozó kötelességének fogja tartani.

Minden körülmények között bizva-bizik azonban a kör az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt kipróbált lelkes hazafiságában és tőle reményli, rendíthetetlen hittel tőle várja, hogy a mélyen megsértett nemzeti érzésnek minden lehető módon elégtételt szerez; amely nemes törekvésében bizonyára minden becsületes magyar hazafi odaadó támogatására számíthat.

E határozatát a kör a Magyar Tudományos Akadémiának és az Országgyűlési függetlenségi és 48-as pártnak megküldi s a sajtó útján nyilvánosságra hozza.

* * *

A dolog historikumához tartozik még, hogy ugyancsak a zombori függetlenségi kör a Szegeden, március 31-én ebben az ügyben tartott népgyűléshez a következő táviratot intézte:

Rákóczi népgyűlés

Szeged.

A Rákóczit gyalázók megbélyegzésére összehívott népgyűlésnek hazafias üdvözlőket. Határozatukhoz csatlakozunk. A nemzeti kegyeletet durván sértő Szekfű Gyulát és a pamflet kiadása révén bűnrészessé vált Akadémiát a legnagyobb fölháborodással elítéljük.

Zombori függetlenségi és 48-as kör.

Különvélemény az igazságügyi palotáról.

Prokópy Imre.

A március hó 27-én megtartott közgyűlés Fehér Lőrinc polgármester előterjesztésére és az állandó választmány javaslata alapján egyhangúlag azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy a város hajlandó a Polgári Kaszinót és a Kirchner-féle házat megvenni s ezt, a Függetlenségi Kör hatalmas telkével együtt több mint 2000 □-ölnyi területkomplexumot az igazságügyi palota céljára az államnak felajánlani.

Az igazságügyi palota építésének a kérdése nem mai keletű. Ide s tova 18 esztendeje van napirenden s egyik szégyenletes példája a mi adminisztrációnk nehézkességének és botránys lassuságának.

Nem szándékozom ez alkalommal a régóta huzódó kérdésnek a historikumát előadni, csak arra akarok kellő nyomatékkal rámutatni, hogy majdnem kezdettől fogva a függetlenségi párt és különösen a mi lapunk volt az, mely a birói és ügyvédi karnak valamint a jogkereső közönségnek ezt a közös érdekét mindenkor a legmelegebben fel-

karolta és annak idején az illetékes köröknél nem minden eredmény nélkül támogatta. Ebben a vonatkozásban le kell szögezni azt a talán már feledésbe merült tény, hogy éppen a függetlenségi párt közbenjárására történt az első határozott lépés a megoldás felé, midőn 1907. szeptember 28-án a tervbe vett építkezés céljára alkalmas telkek kijelölésére kiküldött vegyes bizottság beható tanácskozás után azt a javaslatot terjesztette a törvényhatóság elé, hogy az igazságügyi palota az Erzsébet-liget mögötti ugynevezett régi csendőrlaktanya helyére építtessék. A törvényhatóság és utána az igazságügyi kormány hozzájárult a bizottság javaslatához s már a következő évi költségvetési törvény kis és nagy tételeinek rengetegében ott diszelgett a zombori igazságügyi palota építési költségeinek első részlete is.

Mindenki azt gondolta, hogy az 1908. év tavaszán végre megkezdődik az építkezés és Zombor egy arányaiban monumentális és valóban közszükségletet kielégítő középülettel gazdagabb lesz. E boldog hiedelemben a város sietve lebontatta az évi 1600 korona bérjövödelmet hajtó régi csendőrlaktanyát s ezzel eleget tett az igazságügyminisztertől kikötött hozzájárulási kötelezettségnek. Közbejött azonban az annexió s ez a váratlan külpolitikai sakkhúzás, mely nem is annyira merész, mint inkább rendkívül költséges volt, elhalasztotta a zombori igazságügyi palota építésére előirányzott összegeket is.

Szükségesnek tartottam ezt a rövid visszapillantást annak a kimutatására, hogy az igazságügyi palota építésének a kérdése, a többszörös kijátszás szégyenéről nem szólva, a városnak eddigelé több mint 60.000 koronájába került, ami pontosan 15% pótdadónak felel meg. De kiderül ebből a kis visszaemlékezésből még az az elvitázhatatlan tény is, hogy 7 éven át minden közvetlenül érdekelt tényező: az igazságügyi kormány csakugy mint a birói és ügyvédi kar, nemkülönben Zombor közönsége is, ritka egyértelműséggel belenyugodott abba, hogy Themis uj hajléka a régi csendőrlaktanya telkén épüljön.

Valami megmagyarázhatatlan ujitási vágy ösztönözhetette a polgármester urat arra, hogy hirtelen támadt fergeteg módjára halomra döntse mindazt, amiben annak idején a törvényhatósági bizottság, hosszú vajudas után és érett megfontolás alapján, az összes érdekelt hozzájárulásával megállapodott. Mindenkor lelkes hive voltam a bátor kezdeményezésnek, mert abban látom

a haladás egyik legfontosabb feltételét; de bocsásson meg a polgármester ur, ha ebben a ténykedésében nem látok mást, mint ötletszerű próbálkozást.

Már a kérdés beállítása is téves és híján van az ilyen nagyjelentőségű ügyek intézésénél nélkülözhetetlen körülményeknek. A polgármester ur és az ő előterjesztése nyomán a törvényhatósági bizottság ugyanis abból a magában véve helyes nézetből indul ki, hogy a megvételre javaslatba hozott telektömb az igazságügyi palota céljára, a centrális városfejlesztés szempontjából, tagadhatatlanul alkalmasabb a régi csendőrlaktanya telkénél. Csakhogy a kérdés súlypontja szerintem egészen másutt van. Aki ehhez a kényes problémához hozzányúl, annak első sorban azt kell mérlegelnie, hogy melyik a gazdaságosabb, a város anyagi erejével számot vető megoldás? S itt felvetem a kérdést, hogy szabad-e a mi szegény városunkat szinte vétkes könnyelműséggel egy körülbelül 300000 korona értékű telek felajánlásába belevinni, különösen akkor, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy 1907-ben az igazságügyi kormány Zombortól és a vármegyétől mindössze 110000 korona hozzájárulást követelt? Miféle gazdálkodás az olyan, mely most egyszerre a legnagyobb megdöbbenéssel a 3-szoros terhet akarja a város adózó polgárainak a nyakába varrni?! Még érteném ennek a telekvásárlásnak az erőltetését, ha az igazságügyi kormány kijelentette volna, hogy a régi telek neki nem kell s hogy kizárólag az ujonnan kijelölt telektömbhöz ragaszkodik. De ilyen kikötés nem történt, amint hogy józan ésszel semmiféle kormány sem igényelhetne ilyen óriási, a város teherviselési képességét jóval felülmúló áldozatot. Sőt még abban az esetben is el tudnám képzelni, hogy a város ezt az aránytalanul nagy terhet vállalhatja, ha t. i. belátható időn belül csak erről az egy építkezéstről lenne szó. De hiszen ott van a statariáliter kivégzett 20-as bizottság által kidolgozott beruházási és városfejlesztési program, mely majdnem 3 évi serény munkálkodásnak az eredménye s mely a sürgős és a törvényhatóság egyhangú határozatával közszükségletnek deklarált alkotások egész sorozatát öleli fel.

Ebből a magasabb szempontból egyenesen vakmerőségnek kell minősítenem az igazságügyi palota építésének új megoldását hajszoló és merőben a mindig kétes értékű egyéni gusztus szülte kísérletezést, mely siker esetén könnyen meghiusíthatja az egész városfejlesztési programnak a megvalósítását.

Ha valaki és első sorban a törvényhatósági bizottság komolyan és kellő céltudatossággal törekszik ennek a közvéleménytől ismételt jövöhagyott programnak a realizálására, akkor mindenképp előtérbe kell vennie a város aggasztóan mostoha anyagi helyzetét. Zombor városának zárszámadásaiból a laikus is láthatja, hogy a város tiszta vagyona mindössze 4 millió korona, ami rendkívül kedvező pénzügyi viszonyok között legfeljebb 3 1/2 millió koronáig terjedő hitelképességet jelent. Az átvételi árfolyamnál felmerülő körülbelül 10%-nyi

különbség és az első évi annuitás levonása után marad tehát hozzávetőleg nem egészen 3 millió korona a város rendelkezésére, mely összeg mindenekelőtt a csatornázási és vízvezetési munkálatok közel 2 millió koronára preliminált költségeinek a fedezésére szolgál, úgy hogy a többi sürgős alkotásokra kissé vérmes számítással legfeljebb 1 millió 200 ezer korona jut.

E mindenképpen reális kalkuláció alapján fölteszem most már a kérdést, hogy az adózó polgárság érzékeny megkérőzése nélkül lehetséges-e a városfejlesztési program keretén kívül álló állami építkezésre minden kényszerítő ok híján közel 300000 koronát költenünk, s szabad-e ezt az óriási terhet vállalnunk abban a tudatban, hogy a közkórház költségeihez való hozzájárulás újabb 200—300 ezer koronát fog igényelni?

De föltéve, hogy mindezek az érvek nem állanak meg, vajjon szabad-e éppen az igazságügyi palotánál ilyen bőkezűeknek lennünk, mikor a közelmúlt tanulmányaiból azt látjuk, hogy a város ebben a kérdésben több mint 10 éven át egy megbotránkozott csunya hitegetésnek az áldozata volt? Hol a garancia az újabb becsapás ellen? Aki ismeri az államháztartás kétségbeesítő pénzügyi helyzetét, aki látja az évről-évre lavina módjára növekvő deficitet s emellett figyelemmel van a bel- és külpolitikai helyzet feszültségére, az nem igen számíthat arra, hogy egyhamar rá kerül a sor a zombori igazságügyi palota építésére.

Az a bizonyos miniszteri tanácsos, aki az építés megkezdését 1915-re kilátásba helyezte, bizonyára nagyon derék és szavahihető ember, de nekünk már miniszter tett ígéretet, maga a költségvetési törvény garantálta az építkezést s mi még ma is hiába lessük az ígéretnek beváltását.

Sulyos felelősség nehezedik a törvényhatósági bizottságra és a történetek után félok, hogy a végleges határozat merőben ellentétes lesz a város jól fel fogott érdekével. Kár volt ezt a már elintézettnak vélt kérdést megbolygatni. De még nem késő! Az utolsó, a döntő szó kimondása még hátra van. „Videant consules ne quid detrimenti capiat respublica.“!

A függetlenségi kör közgyűlése.

A zombori függetlenségi és 48-as kör március 29-én tartotta meg a tisztújító és egyúttal alapszabálmódosító közgyűlést Mérő Ignác tiszteletbeli elnök vezetése alatt s a tagok élénk részvétele mellett.

A napirend előtt dr. Donoszlovits Vilmos kért szót és feszült figyelemmel hallgatott s folytonos tetszésnyilvánításokkal kísért lelkes, szép beszédben megemlékezvén arról a bécsi pamfletről, mely a nemzet bálványozott nagyfiának, II-ik Rákóczi Ferencnek dicső emlékét meggyalázni iparkodott, indítványozta, hogy a kör, hazafias fölháborodásának egész energiájával tiltakozzék a kegyeletsértő, botrányos merénylet ellen; s fejezze ki megbotránkozását afölött is, hogy ez a minősíthetlen támadás a nemzeti kultúra zászlajának hordozására hivatott Magyar Tudományos Akadémia égisze alatt ment végbe. Indítványozta továbbá, hogy a kör a mélyen megsértett nemzeti kegyeletet az

Országgyűlési függetlenségi és 48-as párt oltalmába ajánlja; s határozatát közölje úgy az Akadémiával, mint az Országgyűlési függetlenségi és 48-as párttal, nemkülönben a sajtó útján a hazai közönséggel.

Az indítványt a közgyűlés többek (Prokópy Imre, Szilágyi Péter, Petényi József, Pintér Gyula) hozzászólása után nagy lelkesedéssel, egyhangulag elfogadta s a határozat szövegezésével dr. Denoszlovits Vilmost és Pintér Gyula lapszerkesztőt megbízta.

Ezután gyorsan elintézték a napirendet. Tudomásul vették az elnöki jelentést s jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak a lemondott elnökhelyettesnek, Sztrilich Zsigmondnak. Elfogadták a múlt évi számadást és a számadóknak megadták a fölmentvényt. Elfogadták a költség-előirányzatot és megállapították a tagsági díjat és pedig a rendes tagokra nézve évi 6 koronában, a pártoló tagokra nézve pedig 2 koronában. Elfogadták a választmányok az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatát. S végül megválasztották a tiszti kart és a választmányt. A választás eredménye a következő:

Tiszteletbeli elnökök: Fernbach Péter, Sztrilich Zsigmond. *Elnök:* Fernbach Károly. *Elnökhelyettes:* Mérő Ignác. *Alnökök:* Szilágyi Péter, Dr. Donoszlovits Vilmos. *Jegyző:* Dr. Turányi Zsigmond. *Aljegyzők:* Guth Ottó, Angeli Jakab. *Ügyész:* Dr. Gombos Ignác. *Könyvtáros:* Weigand Antal. *Pénztárnok:* Szuppek Gyula. *Ellenőr:* Czetti Dezső. *Gazda:* Schüsler Ferenc. *Számvizsgálók:* Czinkler Gyula, Orehoja Ernő, Eckert László.

Választmány: Amann Ferenc, Appelloffer Ferenc, Balogh Ernő, Bosnyák József (rézm.) Bosnyák Tóbiás, Buday Gerő, Csirszka János, Dragodán Pál, Dzsinitz József, Engel József, Henneberg Géza dr., Hoffmann István, Heiszinger Antal, Henneberg Sándor, Husvéth Gyula, János Gusztáv, Kandler József, Krizmanits Imre, Kalmár József, Knippl János, Kubatov Márk, László Ferenc, Lombos Alfréd, Mattas András, Mayer Nándor dr., Markovits József, Mészáros Sándor, Mérő Ferenc, Matusek Béla, May Mátyás, Mátrai Zsigmond, Metz József, Parcsetics István, Petényi József, Potankó Károly, Puskás Ágoston, Parcsetich Ernő, Parcsetits Sándor, Pintér Gyula, Prokópy Imre, Refle Jakab, Schlitter Miklós, Schnur Lajos, Szántó Károly, Szelmann Péter, Sztrilich István, Sulyok Ferenc, Szilágyi Oszkár, Schüsler Pál, Stöckl István, Szauerborn Károly, Szemes József, Sztolisits Márton, Tápay Ágoston, Takács Sándor, Thum Adolf, Weigand Ferenc, Weigand Lőrinc, Vujevich Márk, Zsulyevits Ernő.

A választás befejezése után a közgyűlés annak kimondása mellett, hogy szeretett elnökét, Fernbach Károly orsz. képviselő, volt főispánt, újból való megválasztása alkalmából táviratilag üdvözlí — véget ért.

Az elnökhöz intézett távirat így hangzott:

Méltóságos FERNBACH KÁROLY urnak
BUDAPEST
Bristol-szálloda.

A zombori függetlenségi és 48-as kör mai közgyűlése Méltóságodat egyhangulag és nagy lelkesedéssel újból elnökévé választván, ez alkalmából melegen üdvözlíjük és kérjük, hogy hagyományos ragaszkodásunknak és tiszteletteljes bizalmunknak ezen újabb tanubizonyosságát szívesen fogadni méltóztassék.

MÉRŐ IGNÁC,
elnökhelyettes.

Erre a táviratra az elnök a következő távirattal válaszolt:

MÉRŐ IGNÁC elnök urnak
ZOMBOR.

Mélyen meghatva és megtisztelve érzem magam bizalmuk és ragaszkodásuk által, őszintén köszönöm, hogy a függetlenségi kör újból megválasztott elnökévé. Melegen köszönöm üdvözlíüket és azt szívből visszonozom.

FERNBACH KÁROLY.

HIREK.

A kerületi beosztás. A belügyminiszter közzétette immár azt a rendeletét, amellyel az országos képviselő választókerületekbe a községet beosztotta. Előre tudta mindenki, hogy ezzel a beosztással akarják biztosítani a mungó-uralom fenmaradását; tehát előre is botránys dolgokra volt elkészülve a közönség. Amit azonban a belügyminiszter csinált, az a legmesszebbmenő képzeletet is felülmúlja. Mert ez a beosztás már nem is az *ellenzék*, hanem egyenesen a *magyarság* ellen készült. A magyar nemzet leghalálósabb ellenségei se csinálhatták volna ezt másképp. Különösen a Bácskában olyan szemérmetlenül paklizott a Vojnitsék keze, hogy annak megbélyegzésére hamarjában nem is találunk alkalmas szót. Az indignáció első hevében jobb is nem foglalkozni vele; azért majd lapunk legközelebbi számában térünk vissza rá.

A Magyar Védő Egyesület Zomborban március hó 30-án tartotta meg az általános ipartestület székházában a kilencedik évi rendes közgyűlését. Vértesi Károly elnök hosszabb beszédben behatóan foglalkozott az egyesület ügyeivel és a magyar ipar pártolására lelkes szavakkal buzdított. A közgyűlés Zsulyevits Ernő és Lederer Mihály kapcsolatos indítványára az az elnöki megnyitó beszédet oktató és tanulmányos voltáért a jegyzőkönyvhöz csatolni, helyi lapban közzétetni, külön lenyomatban az összes tagoknak és más érdeklődőknek megküldetni rendelte. Dr. Turányi Zsigmond előadta az évi mérleget és felolvasta a számvizsgáló bizottság jelentését, mely után Vujevich Alajos pénztárosnak köszönet és elismerés mellett adták meg a felmentvényt. Az egyesület vagyona készpénzben 1030 korona. Az egyesület a női iparskolában kitanított két leányt házi ipari dolgokra s a budapesti anyaegyesületnek is küldött 138 korona hányadot. Az egyesület mult évi működéséhez, továbbá Steiner Lajos ügyvezető igazgatónak, az anyaegyesülethez felterjesztett javaslatához, Budapesten magyar ipari termékek áruházának a létesítése tárgyában hozzászóltak Szondy Mátyás, Szemes József és Prokópy Imre alelnökök. Végül Raisz Lajost, Lederer Mihályt és Schön S. Dezsőt számvizsgálóknak választották meg.

A D. M. K. E. zombori osztálya. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület bácsmezei és zombori osztálya március 29-én tartotta alakuló közgyűlését, Vojnits István nyugalmazott főispán elnöklete alatt, s a központ kiküldöttjének, Scossa Dezső alelnöknek részvételével. Krump Vilmos mint az ideiglenes tisztikar titkára, előterjesztette az osztály eddigi működéséről szóló jelentést; mely szerint az osztály 1911. évi szeptember 4-én történt ideiglenes megalakulása óta taggyűléssel és a Zomborban felállítandó kulturház létesítésének előkészítésével foglalkozott. Belépett az osztályba 11 község, mint alapító tag, továbbá a vármegyéből 135 és Zomborból 215 rendes tag. Zombor város a kulturházra megszavazott 75 ezer koronát, mely 30 év alatt 2500 koronás részletekben lesz fizetendő; Bácsbodrog vármegye pedig 50 ezer koronát. Az osztály bevétele volt eddig 2204 korona 33 fillér, kiadás 197 korona 83 fillér, eszerint pénztári készlete 1956 korona 50 fillér. A közgyűlés az alapszabály tervezetet elfogadta s megválasztotta 3 évre a tisztikart és a választmányt. Elnök lett Vojnits István ny. főispán. Ügyvezető elnök dr. Fehér Lőrinc polgármester, társelnökök: Kozma László, dr. Molnár Károly, Skultéty Ferenc, Vértesi Károly; főtitkár Krump Vilmos, titkár Gondos Gyula jogtanácsos dr. Thurszky Zsigmond, pénztáros

Steiner Lajos, ellenőrök Kovács Antal, Sauer Sándor; jegyzők Horváth Dezső és Schön S. Dezső; választmányi tagok: dr. Balogh Ernő, Baumann Antal, Buday Gerő dr. Buják József, dr. Deák Béla, dr. Duchon János, dr. Eperjessy Béla, dr. Falcione Nándor, Faragó János, Fodor Mihály, dr. Frank Mihály, Gubicza Kálmán, dr. Koczkár Zsigmond, dr. Konyovits Dávid, dr. Major Károly, dr. Maximovits István, dr. Poór Béla, Prokópy Imre Rácz Soma, Scheer Ármin, Spitzer Sándor, Szabó László, dr. Szabovlyevits Dusán, Szemes József, Szondy Mátyás, Sztankovits György, *Temunovits* József (Mit keres Saul a próféták között? Szerk.) Trencsény Károly, dr. Türr Aladár, Zsulyevits Ernő. Az elnök fölkérésére Scossa Dezső ügyvezető alelnök ismertette a D. M. K. E. működését; majd áttérve a Zomborban felállítandó kulturház kérdésére, előadta, hogy a szép terv megvalósításának egyetlen akadály az, hogy a kultuskormány még mindig késik a tőle kért államszegély megadásával; amint azonban ezt megkapja az egyesület, a kulturház azonnal fölépíthető lesz. Rácz Soma kimondatni kívánta, hogy a kulturház az erre a célra már megvetelten építtessék föl; az indítványt azonban nem lehetett elintézni, mert ennek a kérdésnek az eldöntése a választmány hatáskörébe tartozik.

Az „esedékes“ hódolati tributum. Ezuttal Kulán volt a sor; neki kellett az évnegyedenként esedékes hódolati tributumot Vojnits báró kegyelmes lábához lerakni. Tudvalevőleg a bácskai jobbágyélet úgy van berendezve, hogy Bácsbodrog vármegye valamelyik nagyobb községe, járása vagy körzete minden fertályesztendőben köteles a bácskai kiskirály előtt kézcsokra — és egy kis „megetetés“ irányában komparálni, aszerint a sorrend és beosztás szerint, amint azt a mungópárt élén álló „főkomornyikok“ megállapítják. Nem pusztán hiúsági kérdés ez a bárónál, hanem számítás és taktika is. Jó ugyanis a jobbágyokkal nyomorult szolgálataikat minél sürűbben éreztetni, nehogy szabad embereknek képzeljék magukat és esetleg kirugjanak a hámból. Továbbá hasznos dolog demonstrálni a világ előtt, hogy az egész Bácska viseli a jármot, mivelhogy fölfelé éppen azzal imponál a jármot, hogy az egész Bácska viseli a jármot, hogy az ő kényuri hatalma alatt áll az ország huszadrésze; amint hajdanában az oligarkák nagy tekintélye és befolyása is effélen alapult. Most a kulai ipartestület kezdeményezésére „a kulai egyesületek és a polgárság kebeléből“ vezényeltek ki 150 kulit, akik március 30-án Szabadkán jelentek meg a báró előtt, „tisztelni“ és tányérozni. A „nagyur“ kegyesen fogadta a jámborokat; azután egy kis „etetés“ következett. És egy kis tányérnyalás.

Szimfoniai hangverseny. A vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztérium fenhatósága alatt álló állami országos szimfoniai zenekar, amely 60 tagból áll, Zomborban, a városi színházban, április hó 3-án, pénteken este 8 órakor Szimfoniai hangversenyt rendez. Műsor: I. Wagner: Reinzi nyitány. II. Volkmann: II. Szerenád F-dur. Vonós zenekarra. (63. mű.) 1. Allegro moderato. 2. Molto vivace. 3. Keringő. III. Csajkovszky: 1812. IV. Beethoven. V. Szimfoniai. 1. Allegro con brio. 2. Andante con moto-Allegro. 3. Allegro. Helyárok: Proceinium páholy 20 korona. Páholy 16 korona. Földszinti ülőhelyek 4 korona, 3 korona 2 korona. Karzat, amely kizárólag a tanuló ifjuság számára lesz fenntartva, ülőhely 1 korona, állóhely 60 fillér. A páholy elővételi jogok április hó 1-éig déli 12 óráig tartanak fenn. Jegyek előre váltandók naponként délelőtt 8—1 és délután 3—6 óráig a városháza I. emelet 27. számú ajtó alatt.

A főkapitány ur — udvarol. No, ne tessék pikantiára gondolni; a zombori főkapitány ur nem kalandhajhászó Dun Juan, nem valami szép asszonynak teszi a szépet; csak a város ezidő szerinti „vezető köreinek“ udvarolgat s a Vojnits báró „nemzeti munkájá“ból akarja kivenni a részét. Értesülésünk szerint ugyanis az az ötlete támadt a főkapitány urnak, hogy *be kellene tiltani a mozi előadásokat arra az időre, amíg a szerb színtársulat itt működik.* A meglepő hirt lapunk zártakor vettük, s nem volt módunkban ellenőrizni annak hitelességét; de — noha a mai rendszer alatt mi már semmin sem csodálkozunk, mégis — hihetetlennek tartjuk, hogy ilyen *főlöstleges* szolgálatkésztséggel kedveskedjék a főkapitány a szerb urnaknak. A szerb színtársulatnak ugyanis *absolute semmit sem árt a mozi*, mert az előadásokat mindig zsufolt ház előtt tartják, s akit a színház érdekel, azt még mézeskaláccsal se lehetne onnét elcsalogatni a moziba. A szerb közönségben olyan hatalmas a faji érzés és olyan erős az összetartás, hogy azt a közönséget igazán nem szükséges *mesterséges módon* a szerb színi előadások látogatására szorítani. A szerb nyelvet nem beszélő magyar közönség pedig akkor se látogatná a szerb színi előadásokat, ha mozi nem volna a világon. Annyira tisztában van ezzel maga a szerb színtársulat, hogy még a saját pátriájában, Ujvidéken se kívánta soha a mozielőadások szüneteltetését; ott három mozi tart előadásokat a színtársulattal egyidejűleg. Az *udvarlasi szándékot* tehát valószínűleg hidegen és meghatottság nélkül fogadják a szerb urak, mert nem szorultak a főkapitány ur kedveskedésére, s bizonyára nem is tartanak arra igényt. Ennél fogva bölcsen teszi a főkapitány ur, ha fontosabb dolgokkal foglalkozik.

Eljegyzés. Rittinger Rezső főispáni titkár és vármegyei nyugdíjügyi előadó eljegyezte Kaich Erzsike urleányt Zomborban.

Pályázat a hadi tengerészeti altiszti iskolába. A tengerészeti altiszti iskola parancsnoksága a meghatározott létszám betöltéséig pályázatot hirdet. Pályázhatnak 14. életévüket betöltött, de 17. életévüket még tul nem haladott osztrák vagy magyar állampolgárok, vagy Bosznia és hercegovinai illetőségű, ép testű és fedhetetlen erkölcsű ifjak. A folyamodványokat a lakcim pontos megjelölésével bélyeg nélkül a lakhelyhez legközelebb eső hadkiegészítő parancsnokság útján a cs. és kir. tengerészeti altiszti iskola parancsnokságához kell intézni. A létszám betöltéséig a felvétel minden időben megtörténik, legcélszerűbb azonban a kérvényeket július havában benyújtani. A pályázni óhajtok a pályázati hirdetményt a hivatalos órák alatt a kapitányi iktató hivatalban megtekinthetik.

Ki akar rendőr lenni? A rendőrfőkapitány a Zombor városnál megüresedő egy gyalog-és netán megüresedő gyalog- és lovasrendőri állásokra pályázatot hirdet és felhívja azokat, kik ezen évi 700 korona kezdő (s 1000 koronáig emelkedhető) fizetéssel, 320 korona lakbérrel, 40 korona csizmapénzzel, természetbeni ruházattal és felszereléssel, a lovasrendőr ezenkívül 240 korona lótartási és évenként megszavazni szokott 120 korona póttartalánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg irt, orvosi bizonyítvánnyal, hatósági, erkölcsi bizonyítvánnyal, a családi viszonyokat, nyelvismeretet igazoló és egyéb okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket dr. Fehér Lőrinc polgármesterhez címezve a főkapitánynál legkésőbb 1914. évi április hó 10. napjáig adják be. A kinevezésnél az igazolványos altisztek elsőbbségben részesülnek. A pályázók 1914. évi április hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor a főkapitánynál személyesen tartoznak megjelenni.

ZOMBORI CIMTÁR MEGJELENT!
Kapható a dohánytözsdékben. **Ára 2 korona.**

Szenzációs emlékirat a szabadságharcról. A magyar közönséget rendkívül érdeklő memoár fog a leközelebbi napokban nyilvánosságra derülni. A „Magyarország“ szerkesztőségének tudomására jutott, hogy *Figyelmessy* Ödön 48—49-iki honvédezredes, aki a kormányzó mellett mindvégig kitartott, amerikai életének utolsó szakában *megírta emlékiratait*, amelyek egész életére: az emigrációs mozgalmakban való részvételére vonatkoznak. Figyelmessy az elnyomatás alatt, mint Kossuth titkos küldöttje több ízben megfordult Magyarországon s ezeknek az eddigi ismeretlen utjainak részleteit is megírta memoárjaiban. Ezeket az emlékiratokat Filadelfiában őrizte mindmáig Figyelmessy özvegye, akitől, most a „Magyarország“ megszerezte a magyarra fordítás és kiadás jogát. Az emlékiratokat, amelyek közlését április 5-iki számában kezdi meg a „Magyarország“. Dr. Kacziány Géza, a jeles történetíró fordítja magyarra és ugyan ő értékes magyarázó jegyzetekkel látja el a memoár egyes részeit

Közgazdaság.

A gazdasági egyesület közgyűlése.

A bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület rendes évi közgyűlését március hó 29-én tartotta.

Törley Gyula ügyvezető társelnök jelentése szerint az egyesületnek a múlt év végén 6473 tagja volt. Az egyesület fiókjait képező községi gazdakörök száma 65-ről 68-ra szaporodott föl. A Szabadkán rendezett vándorgyűlés és az ezzel kapcsolatos állatkiállítás sikerült. A kassai tanulmányut eredménye, hogy az Árpádhalmán Székács Elemér által kitenyészett nemes buza vetőmaggal 200 nál több kiscgazda kísérletezett. A rendezett ifjusági kukoricaversenyek egyedül állnak még hazánkban, az elért eredmények a várakozást fölülmúlták. A kerényi tejelő verseny adatai az importált siementhal marhára nézve igen kedvezők. A csantavéri gazdakörben megfektetett lótenyésztési törzskönyv a jobb tenyészanyag szaporítását eredményezi. Az országos kukoricakiállításon az egyesület csoportos kiállítása aranyéremmel lett kitüntetve. Egyesületi tagjaink 23, míg a Bácska összesen 35 díjat vitt el. Jelzi, hogy a Verbászra tervbe vett vándorgyűlésen a kiállított kukorica be lesz mutatva. A tájfajta lótenyésztési szövetkezetek létesítése iránt az egyesület nagyobb akciót indít. Az alapszabályok átdolgozása munkában van. A megyei segély újabb megszavazása remélhető. Az elnökség az országos gazdasági mozgalmakban részt vett. A bemutatott mérleg szerint az 1913. évi vagyongyarapodás 13873 korona 36 fillér. Az anyaegyesület tiszta vagyona 147682 korona 94 fillér. A gazdasági részére emelendő internátus-alap 22777 korona 50 fillérre szaporodott föl. 1914. évre 49910 korona 32 fillér bevétel és ugyanannyi kiadás van a költségvetésbe beállítva, ezen összegből az internátus alap 33893 korona 26 fillérre lesz kiegészítve, míg különféle versenyekre 4200 korona lett előirányozva.

Az egyesület igazgató-választmányába Vidákovits Jenő Nemesmilitics, dr. Hajnal József állategészségügyi felügyelő Zombor és Bellán Gyula Dunacséb lettek közfelkiáltással beválasztva.

A kerényi szarvasmarhatenyésztési egyesület indítványára az egyesület a gazdasági felügyelőség és a községek támogatásával bika-vásárt rendez, hogy a nagy anyagi áldozattal importált jószágok után nevelt tenyész bikák megfelelő áron főleg a vármegyei községek és egyéb tenyésztők által vásároltassanak meg.

A közgyűlésen nagyszámmal megjelent tagok nevében Hessz Márton szentfülöpi tanító az egyesület vezetőségének köszönetet mondott az egyesület mintaszerű vezetéséért és a tagok teljes bizalmáról és elismeréséről biztosítja a vezetőséget.

Ház eladás.

Apatin községben, a Fötéren, a piac kellő közepén üzlethelyiség és szép urilakással, fürdőszoba, vízvezeték és villanyvilágítás berendezéssel, megfelelő bármiféle üzletnek, elköltözés végett **szabad kézből eladó.** Bővebbet **Krausz Hugó** háztulajdonos **Apatin.** 70-3-1

Üzletátvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a Trefort-utcában levő Schlitter Lajos-féle

szabó üzletet

átvettem s azt a mai kor kivánalmainak megfelelő legizlesebb munkák gyors és pontos kivételére rendeztem be, amiért is a n. é. közönség szives pártfogását kérve,

maradok kiváló tisztelettel

72-4-1 **Rácz József,** uriszabó.

Lakatos szerszám eladó.

Bővebbet Juhász-utca 12. szám alatt.

KOLLARIT BÖRLEMEZ

Kaucuk compositióval bevont szagtalan fedőlemezek.

A jelenkor legtartósabb tetőlemeze. Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas.

Kapható: 233-30-16

Vukicsevic S. és Társa
vaskereskedőknél Zombor.

Sárga orpington fajtyuk-tojás darabja 20 fillér

Kapható **Weigand Lőrinc-nél,** Sztapári-ut 24. sz. a.

74-10-1

Szelencse külvárosban az Ács-utcában levő három Nyemecz-féle ház

1914 május 1-től bérbeadó

esetleg előnyös feltételek mellett **eladó**

Bővebb felvilágosítást dr. Gaál István ügyvéd ad. 76-3-1

Zombor szab. kir. város leltározó közegétől.

864. sz. alj. 1913.

Árverési hirdetmény.

Alulírott városi aljegyző, mint leltározó közeg, az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbiróság 1913. évi Pk. 7008/5. számú végzése folytán a néhai Schönbrum Manó hagyatéki leltárába felvett és 2000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle rövidárúk nyilvános árverésen eladatnak.

Az árverés eszközzésére 1914. évi április hó 7. napjának délutáni 3 órája a helyszínén határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Zomborban, 1914. évi március hó 24-én.

Dr. Agyics János s. k.,
városi I. aljegyző,
mint leltározó közeg.

Egy uj, adómentes uri lakház

(Ujvidéken, Magyar-utca 15.)

6 szobával, fürdőszoba modernül berendezve, vízvezeték motorral, gáz- és villamvilágítással **eladó, esetleg bérbe kiadó.** Értesítést ad **Kugler Ede, Ujvidék,** Petőfi-utca 24. 73-3-1

gyöngy
ADUNK HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS BETÖRÉSMENTES, ÚJ PANCÉL
TAKARÉKPERSELYT BARKINEK.
Trjoni
PESTMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR Rt.
BUDAPEST, IV. KÖTŐ UTCA 8.

